

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Strasburgu, 1.7.2014
COM(2014) 389 final

**KOMUNIKAZZJONI TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW,
LILL-KUNSILL U LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW**

**Kummerċ, tkabbir u proprejtà intelletwali - Strategija għall-harsien u l-infurzar tad-
drittijiet tal-proprjetà intelltwali fil-pajjiżi terzi**

{SWD(2014) 204 final}

1. INTRODUZZJONI

Il-Kunsill Ewropew ta' Marzu 2014 afferma mill-ġdid l-importanza tal-proprjetà intellettuali (PI) bħala l-mutur ewlieni għat-tkabbir u l-innovazzjoni u enfasizza l-htieġa tal-ġlieda kontra l-iffalsifikar biex ittejjeb il-kompetittività industrijali tal-UE globalment. Id-Drittijiet tal-Proprietà Intellettuali (DPI) jikkostitwixxu wieħed mill-mezzi prinċipali li permezz tiegħu l-kumpaniji, il-kreaturi u l-inventuri jiġġeneraw redditi fuq l-investiment tagħhom fl-għarfien, l-innovazzjoni u l-kreattività.

Studju riċenti kkalkula li s-setturi intensivi fid-DPI jammontaw għal madwar 39 % tal-PDG tal-UE (b'valur ta' madwar EUR 4.7 triljuni kull sena) u, meta jiġu kkunsidrati l-impjiegi indiretti, sa 35 % tal-impjiegi kollha¹. F'termini prattiċi, permezz tal-ghoti ta' drittijiet esklużivi temporanji, il-PI hija direttament marbuta mal-produzzjoni u d-distribuzzjoni ta' prodotti u servizzi godda u awtentiċi, li minnhom jibbenefikaw iċ-ċittadini kollha. Il-muftieħ biex jinkisbu dawn il-miri hi "infrastruttura" ottimali u ekonomikament effiċjenti tal-PI li tkopri r-rikonoxximent legali, ir-reġistrazzjoni, l-utilizzazzjoni u l-infurzar ibbilanċjat tal-forom kollha tad-drittijiet tal-DPI.

L-UE tehtieġ l-innovazzjoni biex tibqa' kompetittiva fil-konfront ta' pajjiżi b'kostijiet aktar baxxi ta' xogħol, l-enerġija u materja prima, u għandha tohloq il-kundizzjonijiet li jstimulaw l-innovazzjoni sabiex l-intrapriżi Ewropej ikunu jistgħu jgħinuna ninnegozjaw il-ħruġ tagħna mill-kriżi. Din hija r-raġuni għalfejn l-industriji bbażti fuq l-għarfien, għandhom rwol ewlieni fl-istrategiji "Ewropa Globali"² u "Ewropa 2020"³.

Kreazzjonijiet intellettuali jehtieġu protezzjoni jekk il-kreattività u l-innovazzjoni għandhom jiffjorixxu, u dan huwa r-rwol tad-DPI, li wkoll għandhom funzjoni importanti fil-promozzjoni tal-iżvilupp⁴ u fl-indirizzar ta' whud mill-isfidi globali tal-lum. Għall-pajjiżi li qed jiżviluppaw, approċċ pramatiku u flessibbli jgħinhom jimmassimizzaw il-potenzjal tal-assi intellettuali tagħhom u jwessgħu l-integrazzjoni tagħhom fil-kummerċ internazzjonali, filwaqt li jiksibu benesseri usa' tas-soċjetà.

Xi estimi jgħidu li l-UE titlef madwar EUR 8 biljuni mill-PDG tagħha kull sena minhabba l-iffalsifikar u l-piraterija⁵, u li l-kostijiet għalbi jistgħu jtilgħu sa USD 1.7 triljun sal-2015.⁶ L-

¹ *Intellectual property rights intensive industries: contribution to economic performance and employment in the European Union (Industriji intensivifid-drittijiet tal-proprietà intelltwali: kontribuzzjoni għall-prestazzjoni ekonomika u tal-impjiegi fl-Unjoni Ewropea)*, Rapport ta' Analizi fil-Livell tal-Industrija, Proġett kongunt bejn l-Uffiċċju Ewropew tal-Brevetti u l-Uffiċċju tal-Armonizzazzjoni fis-Suq Intern, Munich u Alicante, 2013.

² Ara l-Komunikazzjoni dwar l-Ewropa globali: nikkompetu fid-dinja. Kontribut lejn l-Istrategija tal-UE għat-Tkabbir u l-Impjiegi, tal-4 ta' Ottubru 2006, COM(2006) 567 final final.

³ http://ec.europa.eu/europe2020/index_mt.htm

⁴ *Il-proprjetà intellettuali u l-iżvilupp. Lezzjonijiet minn riċerka ekonomika reċenti*, Eds. C. Fink, K.E. Maskus, kopubblikazzjoni tal-Bank Dinji u l-Oxford University Press, Washington DC, 2005.

⁵ CEBR, *The impact of counterfeiting on four main sectors in the European Union*, (L-Impatt fuq il-Falsifikazzjoni fuq erba' setturi ewlenin fl-Unjoni Ewropea), Centre for Economics and Business Research, London, 2000.

⁶ *Studju tal-impatti globali. Studju ġdid li sar minn Frontier Economics jeżamina l-impatti ekonomiċi soċjali u globali tal-iffalsifikar u l-piraterija*, ICC, Frar 2011. disponibbli fuq

UE żviluppat fuq medda ta' hafna snin, reġim modern u integrat tad-DPI li jagħmel kontribut kbir għat-tkabbir u l-holqien tal-impjiegi filwaqt li fl-istess hin jiġi żgurat li jkun hemm bilanċ xieraq bejn l-interessi tad-detenturi u l-utenti tad-drittijiet.

L-UE, inkluża l-Kummissjoni Ewropea, u l-organizzazzjonijiet internazzjonali l-kbar (WIPO, WHO, WTO, WCO, OECD, G20⁷) se jhu għal miżuri fil-ġlieda kontra l-ksur tad-DPI^{8,9,10}.

Fl-2004, il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni *“L-Istrateġija għall-Infurzar tad-Drittijiet tal-Proprietà Intellettwali fil-Pajjiżi Terzi”*¹¹ iddefiniet qafas wiesa' għall-ġlieda kontra l-ksur tad-DPI f'pajjiżi terzi, kif ukoll bħala linji speċifiċi ta' azzjoni, li minn dak iż-żmien 'l hawn ġew implimentati.

Iżda, kif ġie indikat fid-Dokument ta' Hidma tal-Persunal tal-Kummissjoni li jakkumpanja (SEC(2013)30), mhux biss kien hemm bidla sinifikanti fit-teknoloġika iżda wkoll in-natura u l-ambitu tal-isfidi u r-riskji għall-PI tal-kumpaniji Ewropej u għall-evoluzzjonijiet tas-soċjetà relatati mad-DPI, evolwew konsiderevolment fl-aħħar 10 snin.

Din il-Komunikazzjoni għaldaqstant tirrevedi l-approċċ adottat mill-Kummissjoni fl-2004 u jiġi miġġieled il-ksur tad-DPI barra mill-pajjiż. Hija se tenfasizza l-modi li bihom approċċi ta' politika eżistenti jistgħu jittejbu skont iż-żminijiet, u tipproponi wkoll għodod u ideat biex jiġu indirizzati realtazijiet godda. Tahlita ta' kontinwità u bidla se tgħin biex niżguraw li nsostnu u nheggu l-innovazzjoni u l-kreattività, filwaqt li jinstab bilanċ bejn l-interessi tal-partijiet interessati kollha.

Il-Komunikazzjoni qed tiġi kkomplementata minn Pjan ta' Azzjoni tal-UE li jiffoka fuq l-infurzar tad-DPI fis-Suq Uniku u l-iżvilupp ta' kooperazzjoni ikbar bejn l-awtoritazijiet doganali fl-UE u f'pajjiżi terzi fir-rigward tal-kummerċ ta' oġġetti li jiksru l-PI, kif previst fi pjan ta' Azzjoni Doganali tal-UE.

2. BIDLIET FIL-KUNTEST ESTERN MILL-2004

2.1. L-Istrateġija 2004

Evalwazzjoni¹² tal-Istrateġija tal- 2004 saret fl-2010 u kkonfermat ir-rilevanza tagħha. Saru bosta rakkomandazzjonijiet maħsuba biex titjieb u tiġi rfinata, pereż. it-tishiħ tal-

<http://www.iccwbo.org/Advocacy-Codes-and-Rules/BASCAP/BASCAP-Research/Economic-impact/Global-Impacts-Study/>

⁷ WIPO (l-Organizzazzjoni Dinjija tal-Proprietà Intellettwali), WHO (l-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa), WTO (l-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ), WCO (l-Organizzazzjoni Dinjija Doganali), OECD (l-Organizzazzjoni għall-Kooperazzjoni u l-Iżvilupp Ekonomiku), G20 (il-Grupp tal-Għoxrin)

⁸ Riżoluzzjoni tal-Kunsill 2008/C253/01 tal-25 ta' Settembru 2008 dwar pjan Ewropew komprensiv għall-ġlieda kontra l-iffalsifikar u l-piraterija, ĠU C253, 4.10.2008;

⁹ Riżoluzzjoni tal-Kunsill 2009/C71/01 tas-16 ta' Marzu 2009 fuq il-Pjan ta' Azzjoni tad-Dwana tal-UE biex jikkumbattu l-ksur tad-DPI għas-snin 2009 sal-2012, ĠU C71, 25.3.2009.

¹⁰ Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tat-22 ta' Settembru 2010, 2009/2178(INI).

¹¹ Strateġija għall-infurzar tad-drittijiet tal-proprietà intellettwali fil-pajjiżi terzi, 2005/C29/03, ĠU C 129, 26.5.2005.

¹² DĠ Kummerċ - Kuntratt Nru SI2.545084. *Evalwazzjoni tal-Istrateġija ta' infurzar tad-Drittijiet tal-Proprietà Intellettwali f'pajjiżi terzi*. Rapport finali, volum I- rapport prinċipali, Analizi għal Deċiżjonijiet Ekonomiċi (ADE) u l-Kummissjoni Ewropea, Louvain-la-Neuve, 2010.

konsultazzjoni mal-partijiet interessati kollha, it-tħaddin tal-aġenda għall-iżvilupp, u t-tkomplija ulterjuri tal-programmi ta' kooperazzjoni teknika. Il-konkluzjonijiet ewlenin ta' din il-valutazzjoni, kif ukoll ammont kbir ta' informazzjoni addizzjonali, jistgħu jinstabu fid-Dokument ta' Hidma tal-Persunal tal-Kummissjoni li jakkumpanja (SEC(2013)30).

2.2. Tibdiliet u sfidi

It-tkabbir u l-impjiegi jibqgħu vitali fl-ambjent ekonomiku diffiċli tal-lum. Il-globalizzazzjoni u l-iżviluppi fit-teknoloġija mhux biss jirrappreżentaw opportunitajiet kummerċjali enormi iżda wkoll sfidi kbar. Is-sehem tal-pajjiżi tal-BRIC¹³ fil-kummerċ dinji żdied minn 8 % fl-2000 għal 18.2 % fl-2010¹⁴ u huwa stmat li l-pajjiżi li qed jiżviluppaw se jkunu responsabbli għal kważi 60 % tal-PDG globali sal-2030¹⁵. Filwaqt li r-relazzjoni tagħhom mal-PI qed tinbidel minn imitazzjoni għall-ħolqien, il-falsifikazzjoni, il-piraterija, is-serq tal-PI u forom oħra ta' miżapproprjazzjoni tal-PI għadhom mifruxa. Hemm sforz enormi mill-pajjiżi li qed jiżviluppaw biex ikomplu bit-tkabbir ekonomiku impressjonanti tagħhom u li javvanzaw fil-katina tal-valur billi jsiru esperti jew jiksbru aċċess għat-teknoloġija barranija, permezz ta' kompetizzjoni leġittima jew minn xi wħud b'mezzi illeġittimi. Għalhekk, mhuwix biżżejjed għall-UE li sempliċiment ikollha politika tajba tad-DPI — għandna nħabirku wkoll biex insaħħu l-protezzjoni u l-infurzar tal-PI f'pajjiżi barranin, b'mod partikolari mal-imsieħba prinċipali tagħna fil-kummerċ.

Fil-fatt, minkejja ż-żieda fil-leġiżlazzjoni madwar id-dinja, il-ksur tad-DPI lahaq livelli rekord, iffaċilitat b'mod partikolari minn teknoloġija diġitali ta' kwalità għolja bi prezz baxx, li tippermetti riproduzzjoni kbira f'salt. Il-kummerċ internazzjonali tal-iffalsifikar u l-piraterija tal-oġġetti fl-2008 kien stmat għal madwar USD 250 biljun (jigifieri 2 % tal-kummerċ dinji)¹⁶.

Is-suċċess tal-internet jagħmilha aktar faċli mhux biss għan-negozji leġittimi, iżda wkoll għal dawk li jinvolvu ruħhom fil-ksur tal-PI, li huma dejjem iżjed organizzati u veloċi biex jadattaw il-mudelli tan-negozju tagħhom biex jisfruttaw lakuni fil-ħarsien tal-PI, biex jikkummerċjalizzaw lilhom infushom lokalment, nazzjonalment u internazzjonalment b'kost relattivament baxx.

Twegiba politika hija meħtieġa, mhux biss biex tiżgura protezzjoni effettiva u l-infurzar tad-DPI internazzjonalment, iżda wkoll biex iżżid l-għarfien pubbliku dwar impatti ekonomiċi u oħrajn u ta' oġġetti li jiksru d-DPI u d-detriment tagħhom għall-innovazzjoni u wkoll għas-saħħa u s-sigurtà. F'ekonomija globalizzata tal-ktajjen internazzjonali tal-provvista, nuqqas ta' protezzjoni tal-PI f'xi ġuriżdiżżjonijiet jistgħu b'mod drammatiku jaffettwaw in-negozju u għalhekk jaffettwaw ukoll il-ħolqien ta' impjiegi sostenibbli kif ukoll il-konsumaturi prattikament kullimkien fid-dinja. Oġġetti u servizzi huma prodotti li jiksru d-DPI, bi fteit li

¹³ Il-Brazil, ir-Russja, l-Indja u ċ-Ċina.

¹⁴ WTO, Eurostat, IMF.

¹⁵ OECD, *Ekonomija: Pajjiżi li qed jiżviluppaw jikkontribwixxu għal kważi 60 % tal-PDG dinji sal-2030, skont l-estimi l-godda, Ġunju 2010.*

¹⁶ OECD, *Magnitude of counterfeiting and piracy of tangible products: an update (Id-daqs tal-iffalsifikar u l-piraterija ta' prodotti tangibbli: aġġornament),* Novembru 2009, <http://www.oecd.org/dataoecd/57/27/44088872.pdf>

xejn kunsiderazzjoni għal standards tax-xogħol u dawk ambjentali¹⁷. L-involvement dejjem jikber tal-kriminalità organizzata huwa problema partikolarment serja għall-gvernijiet¹⁸.

Minhabba l-ambitu tal-bidla fl-istampa globali tal-PI, huwa essenzjali li jiġi żgurat li l-istrategija attwali twieġeb għall-isfidi tal-lum. Din il-Komunikazzjoni tirrevedi u taggorna l-approċċi politiċi tal-UE, u tintroduċi għodod u ideat godda. Hija għandha l-għan li tgħin lill-UE tilhaq mhux biss it-tkabbir iżda wkoll miri soċjali usa', inkluż fir-rigward tad-dinja li qed tiżviluppa.

2.2.1. Infurzar

L-aċċess għal rimedji effettivi internazzjonalment huwa importanti għad-detenturi tad-drittijiet biex jipproteġu jeddijiethom – l-inċentivi biex wiehed jinvesti huma naqqsu f'għurisdizzjonijiet fejn dawn ikunu inċerti – għalhekk hemm il-htieġa ta' oqfsa solidi u prevedibbli tad-DPI li jgħolqu ambjenti li jwasslu għall-innovazzjoni u t-tkabbir sostenibbli u li joffru infurzar effettiv. Kien hemm riformi regolatorji sinjifikanti tal-PI f'bosta pajjiżi terzi bħala riżultat tal-ftehim tad-WTO *Drittijiet tal-Proprietà Intelltwali marbuta mal-Kummerċ* (TRIPS), imma l-isforzi tagħhom tal-infurzar mhux dejjem kienu effettivi daqshom. Ta' spiss il-possibiltajiet għal infurzar effettiv tad-DPI jkunu limitati minhabba nuqqasijiet serji fil-qafas tad-DPI, pereżempju l-awtoritajiet doganali jkunu nieqsa mis-setgħat *ex-officio*, il-qراطي jgħorġu sanzjonijiet li ma jservux biżżejjed ta' deterrent, l-uffiċjali m'għandhomx biżżejjed għarfien u taħriġ dwar id-DPI. L-isforzi tal-infurzar jistgħu jiġu mxejjla wkoll minn nuqqas ta' rieda politika.

L-UE esperjenzat it-tkabbir bi tliet darbiet tal-għadd ta' merkanzija li tikser id-DPI miżmuma fuq il-fruntieri tal-UE bejn l-2005 u l-2012. Il-kummerċ elettroniku wassal għal zieda fil-kummerċ f'kunsinni żgħar, li jxekkel l-individwazzjoni tal-ksur tad-DPI. Minhabba dan il-mudell il-ġdid, il-każijiet tad-dwana li jinvolvu ksur tad-DPI fl-UE aktar milli rdoppja mill-2009 għall-2012. Fl-2012, kważi 90,000 każ ta' detenzjoni ġew irreġistrati mid-dwana, li jinvolvi kważi 40 miljun oġġett miżmum (il-valur ta' prodotti ġenwini ekwivalenti huwa stmat li jiswa madwar EUR 1 biljun¹⁹).

L-infurzar effettiv tad-DPI huwa ta' użu limitat jekk ma jkunx hemm regoli u proċeduri ċari u xierqa fir-rigward tal-protezzjoni tad-DPI. Regoli sostantivi (pereż. kriterji tal-privattivi), inklużi eċċezzjonijiet u proċeduri mfassla tajjeb sabiex jiġi protett l-PI, għandhom ikunu ċari u proporzjonati. Fl-istess hin, ir-regoli jehtieġ li jkunu stretti biżżejjed biex jevitaw abbuż tad-DPI u jsiru għan fihom infushom, u li jiġi żgurat li d-drittijiet huma ta' "kwalità" adegwata biex jipprevjenu proliferazzjoni ta' drittijiet mhux awtentiċi (pereż. reġistrazzjonijiet b'fini hażina). Eżaminazzjonijiet pendenti u drittijiet ta' kwalità baxxa jgħolqu inċertezza legali li hija ta' detriment għal applikanti u partijiet terzi.

¹⁷ <http://www.unep.org/roap/Portals/96/Trade%20in%20Intellectual%20Property-21Nov2013.pdf>

¹⁸ Ara pereżempju *IP crime: the new face of organised crime – from IP theft to IP crime*, B. Godart, Journal of Intellectual Property Law and Practice, 2010, Vol. 5, No. 5, <http://jiplp.oxfordjournals.org/cgi/reprint/5/5/378?etoc>

¹⁹ Rapport tal-infurzar tad-dwana tal-UE tad-DPI: riżultati fil-fruntieri tal-UE 2-12: Il-Kummissjoni Ewropea (2013).

2.2.2. *Dibattitu pubbliku*

Appoġġ għal sistemi tad-DPI f'xi setturi tal-opinjoni pubblika naqas f'dawn l-aħħar snin. Injorar dejjem jikber tal-osservanza tad-DPI jista' jnaqqas il-benefiċċji mahsuba tagħhom. Il-prevalenza li qed tiżdied (u kostijiet aktar baxxi) ta' oġġetti ta' ksur jista' jkollhom impatt fuq is-sentiment tal-konsumaturi sal-punt li l-konsumaturi jkunu iktar lesti jixtruhom. Xi inizjattivi reċenti ġew affettwati bi preokkupazzjonijiet espressi mill-pubbliku. Dan it-tħassib jidher li jiġi xprunat minn tahlita ta' fatturi. L-ewwel, perċezzjoni ta' lhiq żejjed minn detenturi tad-drittijiet, li jagħmel ċerti prodotti jew servizzi bi prezz għoli wisq u/jew b'aċċess diffiċli. It-tieni, perċezzjoni li l-iffalsifikar u l-piraterija huma reati mingħajr vittmi. It-tielet, f'xi oqsma, in-nuqqas ta' għarfien dwar ir-raġuni u l-effetti tad-DPI u l-implikazzjonijiet ekonomiċi u usa' tal-ksur tagħhom fuq l-ekonomija.

Filwaqt li dawk li jfasslu l-politika għandhom jirrieżaminaw kontinwament jekk ir-regoli eżistenti humiex adattati għall-isfidi tal-lum, għandu jinżamm bilanċ raġonevoli bejn (1) il-htieġa li jittejjeb l-aċċess għal oġġetti u servizzi protetti mid-DPI u (2) il-bżonn li d-detenturi jiġu inkentivati biex ikomplu jinvestu fl-innovazzjoni, u (3) il-htieġa għal bilanċ bejn id-drittijiet fundamentali differenti. Infurzar aktar b'saħħtu waħdu mhux se jsolvi din il-problema, li għandha tiġi indirizzata, permezz ta' dibattitu u ta' sensibilizzazzjoni mmirati lejn il-konsumaturi u l-produtturi. Il-konsumaturi għandhom isiru aktar konxji tal-konsegwenzi usa' tal-ksur tad-DPI. Dawn jirrigwardaw l-inkentivi għall-kreazzjoni, iżda wkoll l-impatt fuq l-għadd u x-xorta ta' xogħlijiet disponibbli, fuq it-telf tal-impjiegi fl-UE, jekk id-drittijiet ikunu mdgħajfa jew isiru aktar diffiċli biex jiġu infurzati. Dan japplika wkoll f'ċerti pajjiżi li għandhom qegħdin jiżviluppaw, fejn il-produzzjoni ta' oġġetti li jiksru d-DPI huma hafna drabi ffaċilitati minn oqfsa dgħajfin tad-DPI.

2.2.3. *L-internet u d-DPI*

L-internet sar vitali għal hafna setturi, speċjalment għal dawk kulturali u kreattivi. Huwa responsabbli għal madwar 3.4 % tal-PGD fi 13-il pajjiż li ġew studjati fi sħarriġ reċenti²⁰, u anke 6 % fir-UK u l-Isvezja. Fil-pajjiżi tal-G8, il-Korea t'Isfel u l-Isvezja l-ekonomija tal-internet iġġenerat 21 % tat-tkabbir fil-PDG minn 2006 sa 2011. Filwaqt li dan it-tkabbir ġab opportunitajiet kbar, il-ksur tal-PI fuq l-internet qed jikber b'rata aktar mgħaġġla (allegatament, kważi kwart tat-traffiku tal-internet globali jikser id-drittijiet tal-awtur²¹). Dan jinvolvi mhux biss prodotti diġitali bħall-mużika, kontenut u softwer awdjovisiv, iżda wkoll oġġetti fiżiċi li huma dejjem aktar innegożjati fuq il-pjattaformi tal-kummerċ elettroniku.

Dan l-ambjent li qed jinbidel, kif ukoll il-fatt li l-internet ma għandux fruntieri, b'differenza mil-ligijiet tal-PI, jagħmilha diffiċli li jiġu żviluppati politiki, ibbilanċjati tajjeb f'waqthom. "It-Trattati tal-Internet" tal-WIPO — it-Trattat dwar id-Dritt tal-Awtur tal-WIPO (WCT) u t-Trattat tal-WIPO dwar il-Prestazzjonijiet u l-Fonogrammi (WPPT), adottati fl-1996 — kienu żvilupp pożittiv biex jiġu indirizzati dawn il-kwistjonijiet, imma għad baqa' hafna sfidi.

Sfida regolatorja tali hi marbuta mar-responsabbiltà ta' intermedjarji bħall-*fornituri tas-servizzi tal-internet*. Minhabba r-rwol tagħhom f'attivitajiet kemm leġittimi u ta' ksur, l-

²⁰ *Internet matters: The Net's sweeping impact on growth, jobs, and prosperity*, M. Pélissié du Rausas et al., Report from McKinsey Global Institute, May 2011.

²¹ *Technical report: An estimate of infringing use of the internet-Summary*, Envisional, January 2011, <http://www.mpaa.org/Resources/8aaaecf5-961e-4eda-8c21-9f4f53e08f19.pdf>

obbligi tagħhom għadhom jiġu diskussi. Il-fornituri tas-servizzi li jospitaw is-siti li jiksru d-DPI huma partikolarment problematiċi biex jiġu indirizzati meta jkunu stabbiliti f'pajjiżi terzi li m'għandhomx leġislazzjoni xierqa u/jew ta' rieda li jiehdu azzjoni.

Il-qafas legali jehtieg li jkun ibbilanċjat kif xieraq bejn id-drittijiet tal-individwi fuq naħa wahda — inklużi d-drittijiet fundamentali bħal-libertà tal-espressjoni, il-protezzjoni tad-dejta personali, drittijiet proċedurali — u r-rispett għall-PI — dritt fundamentali wkoll — fuq naħa oħra.²²

Barra mill-politika pubblika, l-awturi u l-intermedjarji jehtieg li jikkooperaw biex jiehdu inizjattivi operattivi fi hdan il-ligi biex jiġġieldu kontra l-ksur tad-DPI. Dan jista' jsir permezz ta' ligi mhux vinkolanti ta' mizuri li tikkomplementa l-oqfsa legali, pereżempju inizjattivi, fuq bazi volontarja li jistabbilixxu kodiċi ta' Prattika fil-ġlieda kontra dan il-bejgħ, u li tissaħħaħ il-kollaborazzjoni.²³

2.2.4. *Il-kontribut potenzjali tad-DPI għall-iżvilupp*

Għal pajjiżi żviluppanti, kif ukoll għal daww emergenti u daww li qed jiżviluppaw u bi dħul medju, l-esperjenza u l-evidenza jissuggerixxu d-DPI effettivi għandhom bosta benefiċċji, speċjalment meta jkunu kkumplementati minn titjib f'aspetti oħra tal-klima tal-investiment u l-kummerċ²⁴.

Dawn jinkludu:

- l-ingranaġġ tal-potenzjal kummerċjali²⁵ tal-assi intellettuali, pereż. prodotti agrikoli (inklużi l-indikazzjonijiet ġeografiċi u varjetajiet tal-pjanti)
- jiġu salvagwardjati l-introjti fiskali u l-impjiegi billi jiġi miġġieled il-ksur tad-DPI b'mod aktar effettiv
- it-titjib taċ-ċertezza legali u l-promozzjoni tal-innovazzjoni, li tagħmilha aktar favorevoli għall-investimenti u t-trasferiment tat-teknoloġija.²⁶
- il-benefiċċji indiretti li jistgħu jeżistu dwar is-saħħa u s-sigurtà billi jiġu eliminati l-prodotti li jiksru d-DPI ma għandhomx jiġu sottovalutati.²⁷

²² Rapport tar-Rapporteur Speċjali dwar il-promozzjoni u l-harsien tad-dritt għal-libertà tal-opinjoni u l-espressjoni, Frank La Rue, Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti, il-Kunsill tad-Drittijiet tal-Bniedem. Is-17-il sessjoni, punt 3 tal-aġenda, A/HRC/17/27, Mejju 2011.

²³ Kif inhu l-każ bil-Memorandum ta' Ftehim dwar il-Bejgħ ta' Ogġetti Ffalsifikati fuq l-Internet, http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/docs/memorandum_04052011_en.pdf

²⁴ *Id-Drittijiet ta' Proprjetà Intellettuali: Economic principles and trade rules*, C. Fink, May 2007-verżjoni riveduta. Fi: *Handbook of Trade Policy for Development*, A. Lukauskas et al., Oxford Scholarship Online, 2014.

²⁵ *Creative economy report 2010: A feasible development option*, partnership between UNCTAD and the UNDP Special Unit for South-South Cooperation, 2010, http://unctad.org/en/Docs/ditctab20103_en.pdf

²⁶ *Intellectual Property Rights, imitation, and foreign direct investment: theory and evidence*, L. Branstetter et al., Working Paper 13033, National Bureau of Economic Research, Cambridge, 2007.

²⁷ Konfiska rekord ta' mediċini illeċiti fl-Afrika. *L-Organizzazzjoni Doganali Dinjija (WCO) u l-Istitut tar-Riċerka kontra l-Iffalsifikar tal-Mediċini (IRACM) hargu twissija għda dwar is-saħħa u s-sigurtà ta' popolazzjonijiet Afrikani*, Pariġi, 2013, <http://www.wcoomd.org/en/media/newsroom/2013/june/wco-and-iracm.aspx>

Kif gie nnutat qabel, l-ekonomiji emergenti qeghdin kull ma jmur isiru dejjem aktar esportaturi ta' oggetti intensivi fil-PI, u b'hekk jibbenefikaw minn regimi l-PI aktar b'sahhithom, ghalkekk dawn ghadhom ma lahqux l-istandards tal-UE s'issa. Dan in-nuqqas ta' kundizzjonijiet ekwi mal-pajjizi emergenti jaghmel hsara lit-tkabbir u l-izvilupp tal-UE u l-pajjizi terzi, u dawk li jiksru l-PI jfittxu li jisfruttaw differenzi bhal dawn.

Regimi effettivi tad-DPI, ikkumplimentati minn ambjent permissiv u kapaċità suffiċjenti li tigi assorbita t-teknoloġija, jistgħu jghinu lill-pajjizi li qed jiżviluppaw biex jistabbilixxu bażi teknoloġika soda u vijabbli lokalment. Huma jistgħu jtejbju l-kapaċitajiet tar-R&Ż, javżaw lill-kumpaniji domestiċi biex jintensifikaw l-attivitajiet tagħhom tar-R&Ż, u jagħtu inċentivi lil kumpaniji multinazzjonali biex jintroduċu l-innovazzjoni f'dawn is-swieq. B'mod partikolari, regimi bhal dawn jista' jkollhom rwol pożittiv biex jistimulaw it-trasferiment tat-teknoloġija u investiment dirett barrani — li jinvolvi opportunitajiet għad-detenturi tad-drittijiet kif ukoll għal dawk li jirċievu — inkluzi teknoloġiji li jistgħu jghinu biex jissolvew l-isfidi globali bhat-tibdil fil-klima.

Hemm diversi tipi ta' teknoloġiji kif ukoll diversi kanali ta' trażmissjoni u tabilhaqq it-trasferiment ta' teknoloġija huwa ta' spiss komponent ta' proġetti aktar kumpless, aktar milli ta' attività indipendenti. L-akkwist minn LDCs ta' bażi teknoloġika soda u vijabbli ma jiddependix biss fuq il-provvista ta' ogġetti jew tagħmir fiżiku, iżda wkoll fuq l-akkwist ta' għarfien u ħiliet ta' produzzjoni, dwar il-ġestjoni, dwar aċċess imtejjeb għall-għarfien kif ukoll dwar l-adattament lokali għal kundizzjonijiet ekonomiċi, soċjali u kulturali.

L-UE tiżgura differenzjazzjoni fil-politika tagħha (kif ikkonfermat f'Komunikazzjoni riċenti tal-Kummissjoni dwar "Kummerċ, tkabbir u żvilupp"²⁸) billi tqis il-livell ta' żvilupp²⁹ u l-kapaċità istituzzjonali fil-pajjizi li qed jiżviluppaw. Skont il-pajjiż ikkonċernat, l-istrateġija tagħna tista' għalhekk iserrah aktar fuq assistenza teknika fil-bini tal-kapaċità milli fuq in-negożjati li għandhom l-għan li jtejbju l-metodi tad-DPI. B'mod partikolari l-UE se tonora bis-sħiħ ir-rekwiżit TRIPS li l-pajjizi żviluppanti għandhom joffru inċentivi lill-kumpaniji tagħhom biex jittrasferixxu t-teknoloġija lejn il-pajjizi anqas żviluppanti (LDCs)³⁰, b'konformità mal-approċċ ipprezentat fl-2003³¹, u taħdem biex tinkoraggixxi l-LDSs fil-bini ta' ambjenti permissivi għat-trasferiment tat-teknoloġija.

2.2.5. L-ekonomiji emergenti

Ir-rata tat-tkabbir tal-pajjizi bi dhul medju — u r-rwol dejjem jikber tagħhom fl-ekonomija dinjija — jirrappreżenta opportunitajiet enormi għall-UE u l-kummerċ internazzjonali, iżda ziedu wkoll is-sogru għall-kumpaniji detenturi tad-DPI, li huma aktar esposti minn qabel għal riskji relatati mad-DPI barra mill-pajjiż.

Xi ekonomiji emergenti adottaw politiki aggressivi li jfittxu li japproprjaw teknoloġija barranija u jagħtu spinta lil champions nazzjonali, b'mod partikolari f'setturi meqjusa bhala

²⁸ COM(2012)22 – *Kummerċ, tkabbir u żvilupp. Politika ta' kummerċ u industrija mfassla apposta għal dawk il-pajjizi l-aktar fil-bżonn*, il-Kummissjoni Ewropea, il-Belġju, 2012, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/january/tradoc_148992.EN.pdf

²⁹ http://content.undp.org/go/cms-service/stream/asset/?asset_id=1948200 — ara Kapitolu 11.

³⁰ *It-tibdil fil-klima u t-trasferiment tat-teknoloġija. Can Intellectual Property Rights work for the poor?*, K. Kretzschmar, Prague Global Policy Institute Glopolis, Prague, 2012.

³¹ Komunikazzjoni mill-Komunitajiet Ewropej u mill-Istati Membri tagħhom fil-Kunsill TRIPS tat-13 ta' Frar 2003, Ref. 032/03 — final.

strategiċi, pereżempju permezz ta' "trasferiment teknoloġiku furzat", rekwiziti ta' kontenut lokali, u politiki domestiċi ta' innovazzjoni mmirati lejn "avvanż tal-pożizzjoni"³². Politiki bħal dawn, flimkien ma' kapaċitajiet li qed jiżdiedu bil-heffa tal-kumpaniji tagħhom u n-nuqqas ta' qafas effettiv tad-DPI, ifisser li xi kumpaniji barranin jirrikorru għal l-appropriazzjoni ta' PI barranin permezz ta' kwalunkwe mezz, f'xi każijiet permezz ta' mezzi illegali, u dan qed ikollu effett bla preċedent fuq l-industrija tal-pajjiżi industrijalizzati. Qed ikun hemm dejjem aktar rapporti li xi whud minn dawn l-attivitajiet jistgħu jiġu appoġġjati mill-Istat.³³

Min-naħa l-oħra, qed isehħu bidliet minhabba li hafna qed dejjem aktar jirrikonoxxu l-benefiċċji tad-DPI biex isahħu l-kompetittività tagħhom minhabba li jfittxu li javvanzaw fil-katina tal-valur. Il-kumpaniji f'dawn il-pajjiżi għalhekk qed dejjem aktar jiġġeneraw u jipproteġu l-PI tagħhom stess. Pereżempju fiċ-Ċina, applikazzjonijiet għall-privattivi kibru b'medja ta' 34 % kull sena bejn l-2003 u l-2007, u applikazzjonijiet għal privattivi Ewropej imressqa minn entitajiet Ċinizi żdiedu b'madwar għaxar darbiet bejn l-2001 u l-2010.

Madankollu, ir-riskji ta' prattiki abbużivi biex tigi aċċessata t-teknoloġija tal-UE iridu jiġu indirizzati b'mod effettiv. Dawn jistgħu jsehħu f'oqsma bħal:

- Akkwisti pubbliċi. Hafna kumpaniji tal-UE jsufri minn problemi relatati mad-DPI bħal ksur ta' kunfidenzjalità, miżuri protezzjonisti li jinvolvu trasferiment teknoloġiku furzat³⁴, jekk mhux sempliċement bl-offerta (minn offerenti ta' pajjiżi terzi) ta' teknoloġiji li ma jkunux akkwistatati b'mod leġittimu;
- Investiment u l-proċeduri ta' stima ta' konformità, fejn jinholqu problemi simili (pereżempju billi l-aċċess għas-swieq mhux tal-UE jsir jiddependi fuq it-trasferiment tat-teknoloġija, jew il-valutazzjonijiet tal-konformità li jeħtieġu l-iżvelar ta' informazzjoni sensittiva mingħajr garanziji xierqa tal-PI), flimkien ma' miżuri oħra li jillimitaw il-kummerċ³⁵;

Sitwazzjonijiet li fihom pajjiżi terzi implimentaw jew qed jipproponu miżuri li jimponu t-trasferiment tat-teknoloġija fuq il-kumpaniji tal-UE stabbiliti lokalment, għandhom jiġu mmonitorjati mill-qrib, u jwasslu għal azzjoni fejn ikun xieraq.

2.2.6. Ir-riċerka, l-innovazzjoni u l-ICT

Ix-xenarju globali tar-riċerka u l-innovazzjoni nbidel drastikament matul l-aħħar għaxar snin. L-ekonomiji emergenti investew hafna fit-tisħih tas-sistemi tar-riċerka u ta' innovazzjoni tagħhom u, b'riżultat ta' dan, qed tigi żviluppata sistema multipolari li fiha pajjiżi bħal BRICs qed ikollhom dejjem aktar influwenza.

³² I.e. żvilupp ekonomiku aċċellerat.

³³ *Policy recommendations to combat state sponsored IP theft (SSIPT)*, Trans Atlantic Business Dialogue, <http://transatlanticbusiness.org/s/TABD-Trade-Secrets-Policy-Recommendations-December-2012.pdf>

³⁴ *It-trasferiment tat-teknoloġija lejn iċ-Ċina: Guidance for businesses*, China IPR SME Helpdesk, 2008, http://www.china-iprhelpdesk.eu/docs/publications/Tech_transfer_English.pdf

³⁵ DG TRADE, *Ninth Report on Potentially Trade Restrictive Measures, September 2011-May 2012*, Report on G-20 Trade Measures, WTO, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/june/tradoc_149526.pdf

Ir-riċerka u l-innovazzjoni huma dejjem iktar sforz internazzjonali. Il-pubblikazzjonijiet internazzjonali miktuba minn diversi awturi qed jiżdiedu, l-organizzazzjonijiet tar-riċerka qed jistabbilixxu uffiċċji barra mill-pajjiż u l-investment fir-riċerka u l-innovazzjoni ta' kumpaniji multinazzjonali ta' spiss ikun immirat lejn ekonomiji emergenti.

L-isfidi tas-soċjetà bħat-tibdil fil-klima u l-iżvilupp sostenibbli huma globali. Dawn jirrikjedu li l-UE ttejjeb il-kooperazzjoni tagħha dwar ir-riċerka u l-innovazzjoni mal-imsieħba internazzjonali tagħha, filwaqt li fl-istess hin issir aktar strateġika meta tistabbilixxi qafas adegwat tal-kundizzjonijiet għall-kooperazzjoni. Għal dan l-għan, fl-2012, il-Kummissjoni adottat strateġija ġdida għal kooperazzjoni internazzjonali fir-riċerka u l-innovazzjoni.³⁶ Filwaqt li l-istrateġija timmira għal żieda fl-attività ta' kooperazzjoni, tirrikoxxi wkoll il-fatt li dan fl-istess hin iġib miegħu riskji godda u li l-interessi ekonomiċi tal-Unjoni għandhom jiġu mħarsa. F'dan il-kuntest, għandhom isiru wkoll iktar sforzi biex jiġi żgurat trattament ġust u ekwitabbli tad-DPI fil-pajjiżi msieħba biex jiġi evitat telf mhux ikkontrollat tal-ħiliet tal-Unjoni.

Fil-kuntest tal-industrija tal-ICT, li trid tfittex networks u tagħmir globalment interoperabbli, il-harsien globali tad-DPI inkorporati fl-istandards huwa importanti wkoll. Huwa essenzjali li s-sistema ta' standardizzazzjoni internazzjonali tirrikonoxxi mhux biss il-htieġa li jiġi żgurat l-aċċess għat-teknoloġiji inkluzi fl-istandards internazzjonali iżda wkoll tissalvagwardja mod effiċjenti biex tippremja b'mod ġust u f'waqtu l-investment fl-iżvilupp ta' dawn it-teknoloġiji.

2.2.7. L-isfidi ta' aċċess għall-medicini

Aċċess għal medicini sikuri, bi prezzijiet raġonevoli u effettivi huwa kruċjali għall-pajjiżi kollha, u l-isfida hija partikolarment kbira meta niġu għall-LDCs u l-pajjiżi li qed jiżviluppaw. Filwaqt li tirrikonoxxi dan, l-UE hi kontributur kbir ta' għajnuna marbuta mas-saħħa - pereżempju *l-Fond Globali għall-Ġlieda kontra l-AIDS, it-Tuberkolożi u l-Malarja* u organizzazzjonijiet importanti oħrajn³⁷. Tat bidu wkoll għal Shubija għall-Provi Kliniċi bejn Pajjiżi Ewropej u Pajjiżi li qed Jiżviluppaw (EDCTP) biex jithaffef il-proċess ta' żvilupp ta' riċerka klinika għall-medicini kontra mard ittraskurat relatat mal-faqar.

Ir-rwol tal-PI fl-aċċess għall-medicini ġie diskuss ferm. Kif jinnota studju reċenti tal-WHO-WTO-WIPO, "in-nuqqas ta' aċċess għat-teknoloġiji mediċi, rari jkun dovut għal fattur iżolat"³⁸. Hemm bosta fatturi li jaffettwaw l-aċċess (spjegati f'aktar dettall fid-*Dokument ta' Hidma tal-Persunal tal-Kummissjoni* li jakkumpanja (SEC(2013)30)), imma fil-biċċa l-kbira mhux marbuta mal-DPI, bħan-nuqqas ta' aċċess għal kura tas-saħħa ta' kwalità, infrastruttura dgħajfa, nuqqas ta' sistemi ta' distribuzzjoni u forniment, u nuqqas ta' kontrolli tal-kwalità. Madankollu, id-DPI jistgħu jaffettwaw l-prezz tal-medicini. L-isfida hija biex wiehed jidher b'rispons wiesgħa għal din il-problema kumplessa u multidimensjonali u biex ikun żgurat l-aċċess bi prezzijiet raġjonevoli għal medicini mingħajr ma jiddgħajfu l-inċentivi meħtieġa għat-tkomplija tar-riċerka farmaċewtika. Għandu jiġi nnutat li l-medicini ġeneriċi għandhom

³⁶ COM(2012) 497.

³⁷ Inkluzi GAVI, WHO, UNICEF.

³⁸ *Il-promozzjoni tal-aċċess għal Teknoloġiji Mediċi u l-Innovazzjoni. Intersezzjonijiet bejn is-saħħa pubblika, il-proprietà intellettuali u l-kummerċ*, studju trilaterali mill-WHO, il-WIPO u d-WTO, Ġinevra, 2012.

rwol importanti u m'għandhomx jitqiesu ekwivalenti għall-mediċini³⁹ ffalsifikati.

L-UE tindirizza dawn l-isfidi tad-DPI, f'konformità ma' riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew⁴⁰, permezz ta' politiki maħsuba biex inaqqsu l-ostakli għall-kummerċ ta' mediċini kemm innovattivi u kemm daww generiċi, filwaqt li tiġi promossa l-innovazzjoni, jitnaqqas il-kummerċ fil-mediċini imitati u ffalsifikati li jistgħu jkunu ta' dannu għall-pazjenti⁴¹.

B'mod partikolari, l-UE:

- tiżgura li kwalunkwe ftehim multilaterali u bilaterali jirrifletti dawn l-oġettivi;
- tappoġġja d-*Dikjarazzjoni ta' Doha dwar it-TRIPS u s-Saħħa Pubblika* (implimentata permezz tar-Regolament 816/2006);
- adottat regoli fuq "tiered pricing" (prezzijiet ta' livelli differenti)^{42,43,44} u eċċezzjonijiet armonizzati tal-provi kliniċi⁴⁵.

Il-Kummissjoni qed tqis ukoll modi kif jittejjeb l-appoġġ tagħha għall-pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw li qed jimplimentaw il-Ftehim TRIPS — inkluż il-flessibbiltajiet tagħha f'kazijiet xierqa, bħal emergenzi tas-saħħa.

2.2.8. *Sfidi ambjentali*

Il-PI tista' tagħti kontribut importanti biex jissolvew sfidi ambjentali globali. Minkejja t-tentattivi biex tiddgħajjef il-protezzjoni tad-DPI (pereżempju permezz ta' liċenzjar obbligatorju sistematiku jew esklużjonijiet tal-privattivi), l-inċentivi tad-DPI huma kruċjali biex jippromwovu investiment⁴⁶ f'teknoloġiji ekoloġiċi. F'dak li jirrigwarda t-tibdil fil-klima, reġimi xierqa tad-DPI jista' jkollhom rwol pożittiv biex jistimulaw it-trasferiment u t-tixrid ta' teknoloġiji ekoloġiċi innovattivi, li jinvolvu opportunitajiet għad-detenturi tad-drittijiet kif ukoll għal daww li jirċievu.

L-UE ilha fuq quddiem nett fid-diskussjonijiet dwar il-bidla fil-klima biex tippromwovi u ttipprovdi finanzjament klimatiku, li jinkludi appoġġ għal teknoloġija ekoloġika. L-UE tat kontribut attiv fil-konkluzjoni b'suċċess tan-negozjati dwar il-Protokoll ta' Nagoya tal-Konvenzjoni dwar id-Diversità Bijoloġika (CBD) dwar l-aċċess għal riżorsi ġenetiċi u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji li jirriżultaw mill-użu tagħhom. L-UE implimentat u rratifikat il-Protokoll ta' Nagoya f'April 2014 u se jkompli jkollha rwol attiv fid-dibattitu globali dwar

³⁹ Ta' min jinnota li ċerti kunċetti bħal mediċini mhux ta' standard, spurji jew iffalsifikati ma jinvolvux xi aspetti tad-DPI — ara d-diskussjoni relatata tal-WHO fuq http://apps.who.int/gb/ssffc/pdf_files/A64_16-en.pdf

⁴⁰ Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tat-12 ta' Lulju 2007, B6-0288/2007.

⁴¹ *Counterfeit drugs kill!*, brochure finali WHO u IMPACT, Aġġornat f'Mejju 2008, <http://www.who.int/impact/FinalBrochureWHA2008a.pdf>

⁴² Ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 953/2003 tas-26 ta' Mejju 2003 biex jevita diversifikazzjoni fil-kummerċ fl-Unjoni Ewropea ta' ċerti mediċini prinċipali, OJ L135/5, 3.6.2003.

⁴³ I.e. l-prezzijiet li jippermettu lill-esportaturi li jagħtu mediċini essenzjali lil pajjiżi foqra bi prezzijiet li huma biss ftit oghla mill-kostijiet tal-produzzjoni tagħhom.

⁴⁴ L-UE ser tibda evalwazzjoni tar-Regolament 953/2003 fl-2014.

⁴⁵ L-UE introduċiet "Eżenzjoni bolar-type" fid-Direttiva 2004/27/KE.

⁴⁶ *Id-DPI huma ostaklu għat-trasferiment tat-teknoloġija tat-tibdil fil-klima?*, Rapport ikkummissjonat mill-Kummissjoni Ewropea (DG Kummerċ), Copenhagen Economics A/S u The IPR Company ApS, 2009, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2009/february/tradoc_142371.pdf

kwistjonijiet ambjentali relatati mad-DPI.

3. STRATEĠIJA TAD-DPI RIVEDUTA FIL-KONFRONT TA' PAJJIZI TERZI

Huwa xieraq li tiġi aġġornata l-istrategija tal-2004 li tqis il-konkluzjonijiet mill-evalwazzjoni tal-2010, u ġeneralment isegwu l-isfidi riveduti hawn fuq.

Filwaqt li d-detenturi tad-drittijiet huma responsabbli biex jiehdu passi adegwati sabiex jipproteġu u jinfurzu id-DPI tagħhom kemm fl-UE kif ukoll f'pajjiżi terzi, u għall-adozzjoni ta' miżuri operattivi fejn xieraq (pereż. miżuri ta' protezzjoni teknoloġika għal xogħlijiet bi dritt ta' awtur digitali), l-awtoritajiet pubbliċi wkoll għandhom ir-rwol tagħhom x'jaqdu, jiġifieri billi jiġi pprovdut qafas li jappoġġa l-innovazzjoni u l-kreattività u jiġiharsu d-DPI. L-UE għandha firxa ta' "għodod" disponibbli, bħal xogħol permezz ta' organizzazzjonijiet internazzjonali jew ftehimiet bilaterali, monitoraġġ u rappurtar dwar l-adegwatezza tal-protezzjoni tal-PI u infurzar f'pajjiżi terzi u l-kooperazzjoni ma' pajjiżi terzi biex jindirizzaw problemi speċifiċi tad-DPI.

L-effikaċja ta' dawn l-għodod tvarja hafna. F'xi każijiet l-UE għandha drittijiet legali li jistgħu fl-aħħar mill-aħħar jiġu infurzati pereż. permezz ta' proċeduri għas-soluzzjoni tat-tilwim. F'każijiet oħra l-abilità tal-UE li jinkisbu r-riżultati jiddependi fuq ir-rieda ta' pajjiżi terzi li jindirizzaw it-tħassib tagħha.

Fl-UE tingħata enfasi fuq il-potenzjal ekonomiku tal-PI u r-rwol tagħha bħala mutur ewlieni għall-innovazzjoni, it-tkabbir u l-impjiegi. Id-DPI huma tabilhaqq importanti hafna għar-rekord tal-inventuri/kreaturi peress li dawn jipprovdu ambjent sikur fejn l-ideat jistgħu l-ewwel jiġu kkreati u mbagħad jitqieghdu fis-suq, haġa li tippremja l-investment. Id-DPI huma wkoll assi għal kumpaniji innovattivi peress li jgħinuhom jattiraw finanzjament u għalhekk jippermettulhom li jikbru, jgħolqu impjiegi, jipproponu prodotti u servizzi ġodda lill-konsumaturi u finalment jesporta dawn il-prodotti u s-servizzi lil pajjiżi terzi. Dan iċ-ċirku virtwuż riżultat tar-rekord tal-inventur/kreatur jista' jkollu impatt pożittiv fuq it-tkabbir u l-impjiegi f'pajjiżi terzi.

3.1. It-titjib tal-impenn mill-partijiet interessati

3.1.1. Il-qagħda fil-preżent

L-influwenza dejjem aktar tangibbli tal-politika tad-DPI fuq il-ħajja tagħna ta' kuljum tfigħer li qegħdin dejjem aktar f'għajnejn in-nies u, naturalment, diskussa dejjem aktar f'firxa usa' ta' dibattitu. Ċerti inizjattivi ta' politika tal-PI sofrew minn reazzjonijiet negattivi li rriżultaw fir-rifjut tagħhom, kemm jekk fuq il-livell Ewropew (ara *l-Ftehim Kummerċjali kontra l-Iffalsifikar*) jew xi mkien ieħor (ara l-proposti leġislattivi SOPA u PIPA fl-Istati Uniti). Hemm diversi raġunijiet għall-falliment ta' dawn l-inizjattivi, iżda l-opinjoni komuni fihom kienet li t-tħassib tal-pubbliku ma giex ikkunsidrat biżżejjed, pereż. jekk dawn ir-regoli kinux tajbin għal ekonomija digitali jew l-impatt li dawn il-miżuri jista' jkollhom fuq id-drittijiet fundamentali kif ukoll dawk li huma vagament ikkaratterizzati bħala "libertajiet tal-internet".

3.1.2. *It-triq 'il quddiem*

Dibattitu riċenti żvela l-htieġa għal dialogu usa' mal-partijiet interessati dwar l-irwol u l-importanza tal-PI u l-impatt tal-ksur tad-DPI. Hu importanti wkoll li jiġi żgurat li l-qafas tal-PI jibqa' flessibbli biżżejjed biex jiffaċilita, aktar milli jostakola, l-kapaċità għal teknoloġija digitali li twassal għal tkabbir filwaqt li fl-istess hin tiġi stimolata l-innovazzjoni.

Għalhekk hemm il-htieġa li titjieb l-interazzjoni mhux biss mad-detenturi tad-drittijiet, iżda wkoll mal-awtoritajiet pubbliċi, is-soċjetà ċivili (possibbilment bl-użu ta' mekkaniżmi eżistenti bħad-Dialogu tas-Socjetà Ċivili u l-ghodod tal-Kummissjoni tal-Istrateġija għall-Aċċess għas-Swieq)⁴⁷ u l-Parlament Ewropew sabiex jiddiskutu l-ghanijiet tal-UE u l-impatt tal-ksur tad-DPI f'pajjizi terzi, u jiġu spjegati l-isforzi tal-UE biex issaħħu l-infurzar tad-DPI f'dawk il-pajjizi u l-ambjent biex jiġi promoss ir-rekord tal-inventur.

3.2. Il-forniment ta' dejta ahjar

3.2.1. *Il-qagħda fil-preżent*

F'dawn l-aħħar 15-il sena r-riċerka fl-ekonomiji tal-PI espandiet b'mod konsiderevoli (studju riċenti dwar il-kontribut tal-PI għar-rendiment ekonomiku u l-impjiegi fl-Ewropa huwa partikolarment ta' valur)⁴⁸. Ċerta dejta bħall-iskala u l-impatt tal-ksur tad-DPI b'mod inerenti huwa diffiċli li tinkiseb peress li tittratta fenomeni ta' taħt l-art u għaliex id-detenturi tad-drittijiet ta' spiss isibuha bi tqila biex jiżvelaw dettalji⁴⁹. Għad hemm oqsma fejn hemm bżonn ta' studji ulterjuri biex jiġi appoġġjat it-tfassil ta' politika bbażata fuq evidenza u aktar preċiżament jiġi kkwantifikat ir-rwol tal-PI u l-impatt ta' ksur tad-DPI.

Diversi assoċjazzjonijiet tal-industrija (pereż. BSA, IIPA) u ditti legali⁵⁰ jippubblikaw rapporti dwar setturi speċifiċi, u organizzazzjonijiet internazzjonali ewlenin bħalma huma l-OECD u d-WPO huma wkoll li jwettqu xogħol simili.

3.2.2. *It-triq 'il quddiem*

Dejta mtejbja se tkun importanti għal dawk li jfasslu l-politika għal dibattitu politiku infurmat u kull sforz ta' sensibilizzazzjoni; digà hemm diversi inizjattivi għaddejjin. Il-Kummissjoni kull sena tiġbor dejta dwar l-oġġetti kkonfiskati fil-fruntieri tal-UE⁵¹, li fuqhom ikun hemm suspett li qed jiksru d-drittijiet tal-PI, u waqqfet *Osservatorju Ewropew Dwar il-Ksur tad-Drittijiet tal-Proprietà Intellettwali*⁵². Fost kompiti oħra, l-Osservatorju għandu jiżgura li dejta komprensiva u affidabbli dwar il-ksur tad-DPI tkun disponibbli fl-UE. Fl-2013 ipproduċa l-istudju msemmi hawn fuq dwar il-valur tal-PI fl-UE, u ppubblika wkoll studju dwar il-perċezzjoni pubblika tad-DPI. Se jipprovi wkoll "gwid għall-pajjiż" f'diversi pajjiżi

⁴⁷ <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/market-access/>

⁴⁸ http://ec.europa.eu/internal_market/intellectual-property/docs/joint-report-epo-ohim-final-version_en.pdf

⁴⁹ Għalhekk, minkejja li l-istudju ta' evalwazzjoni tal-2010, għustament jistqarr li "filwaqt li hemm diversi indikazzjonijiet li l-volumi ta' każijiet ta' ksur tad-DPI qed jiżdiedu, il-grad ġenerali li bih il-prodotti jkunu qegħdin jiġu ffalsifikati u suġġetti għall-piraterija mhuwiex magħruf, u s'issa ma hemm l-ebda metodoloġija li tista' tintuża sabiex tiġi żviluppata b'mod preċiż stima ġenerali", hemm limiti fuq kemm jiista' jsir fiċ-ċirkostanzi.

⁵⁰ <http://www.taylorwessing.com/ipindex>

⁵¹ http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics

⁵² http://ec.europa.eu/internal_market/ipenforcement/observatory/index_en.htm

ewlenin. Il-Kummissjoni twettaq regolarment sħarriġ dwar is-sitwazzjoni tad-DPI f'pajjiżi li mhumiex fl-UE⁵³ (l-isfond tekniku tagħhom issa qed jiġi pprovdut mill-Osservatorju), li jghinu biex jiġu stabbiliti l-prijoritajiet u biex il-partijiet interessati jiġu infurmati.

3.3. Nibnu fuq il-leġislazzjoni tal-UE

3.3.1. *Il-qagħda fil-preżent*

L-armonizzazzjoni għandha benefiċċji intrinziċi fil-ħolqien ta' qafas iktar sempliċi u prevedibbli għall-konsumaturi u l-industrija, li tikkontribwixxi għat-tkabbir u l-impjiegi. Barra minn hekk, leġislazzjoni armonizzata dwar id-DPI tal-UE (perez. ir-*Regolament Doganali*⁵⁴ jew id-*Direttiva dwar l-Infurzar*⁵⁵) tiffaċilita n-negozjati ma' pajjiżi terzi għaliex tipprovdni bażi ċara li fuqha tiġi stabbilita l-pożizzjoni tal-UE meta tpoġġi għan-negozjati.

Fin-negozjati riċenti dwar il-Ftehim ta' Kummerċ Hieles ta' spiss saru talbiet, pereżempju, biex tiġi inkluża l-protezzjoni ta' sigrieti kummerċjali, u ċerti prodotti mhux tal-ikel bħala indikazzjonijiet ġeografiċi, li għalihom ma hemm l-ebda tal-acquis tal-UE. In-nuqqas ta' armonizzazzjoni tal-UE f'xi oqsma tad-DPI, għalhekk, jista' jikkumplikja jew għall-inqas jillimita l-possibilità li jiġu indirizzati xi kwistjonijiet tal-PI permezz ta' negozjati ma' pajjiżi li mhumiex fl-UE.

3.3.2. *It-triq 'il quddiem*

Il-Kummissjoni qed tniedi Komunikazzjoni ġdida dwar Pjan ta' Azzjoni li jindirizza l-ksur tad-Drittijiet tal-Proprietà Intellettwali fl-UE. Huma previsti azzjonijiet mhux leġislattivi li jippromwovu miżuri ta' infurzar tal-PI proporzjonati u ġusti, u l-prijorizzazzjoni ta' azzjonijiet ta' politika biex idahħlu aktar attenzjoni, koordinament aħjar u s-simplifikazzjoni ma' politiki kurrenti fil-protezzjoni tad-DPI.

Il-Kummissjoni dan l-aħħar adottat ukoll proposta leġislattiva (direttiva) dwar is-sigrieti kummerċjali (bħala parti minn Programm ta' Hidma tal-Kummissjoni għall-2013) sabiex jittejbu l-kundizzjonijiet fl-UE għal attivitajiet innovattivi ta' negozju. Minhabba l-importanza tas-sigrieti kummerċjali, dan jista' jispira oħrajn biex jagħmlu bħalhom fil-provvista ta' dan it-tip ta' protezzjoni.

Peress li l-armonizzazzjoni tista' tiġi promossa mhux biss fil-livell tal-UE iżda wkoll minn trattati internazzjonali, l-influwenza tal-UE tista' tizdied jekk l-Istati Membri kollha jirratifikaw it-trattati internazzjonali rilevanti. Pereżempju, xi trattati bħat-Trattat dwar il-*Ligi tat-Trademarks* u l-*Att ta' Ġinevra tal-Ftehim ta' The Hague* (dwar disinji industrijali), pereżempju, ġew irratifikati mill-UE iżda mhux mill-Istati Membri kollha tagħha.

⁵³ <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/intellectual-property/enforcement/>

⁵⁴ Regolament (UE) Nru 608/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Ġunju 2013 dwar l-infurzar doganali tad-drittijiet tal-proprietà intellettuali u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1383/2003, ĠU L181/15, 29.6.2013.

⁵⁵ Id-Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill 2004/48/KE tad-29 ta' April 2004 fuq l-infurzar tad-drittijiet tal-proprietà intellettuali ĠU L157/45, 30.4.2004.

3.4. It-tishih tal-kooperazzjoni fi hdan l-UE

3.4.1. Il-qagħda fil-preżent

Ta' spiss tkun tajba l-kooperazzjoni bejn il-Kummissjoni u l-Istati Membri fuq il-post f'pajjiżi li mhumiex membri tal-UE. Huwa importanti li r-rappreżentazzjonijiet diplomatiċi tal-Istati Membri u d-delegazzjonijiet tal-UE jkunu aktar konxji mill-attivitajiet ta' xulxin f'pajjiżi terzi. Dan jiżgura approċċ strateġiku, koerenti, u jsaħħaħ il-kapaċità tal-UE biex tindirizza b'mod effettiv il-kwistjonijiet tal-PI fil-pajjiżi kkonċernati.

3.4.2. It-triq 'il quddiem

L-ambitu għal aktar titjib fil-kooperazzjoni bejn il-Kummissjoni u l-Istati Membri (ta' qsim ta' tagħrif, pereżempju) għandu jiġi esplorat u jibni fuq is-shubija li, pereżempju, giet stabbilita bejn il-Kummissjoni, l-Istati Membri u n-negozji biex jimplimentaw l-istrateġija ta' *access għas-suq* biex b'hekk ikunu aktar effiċjenti fl-użu tar-riżorsi.

3.5. Titjib fil-protezzjoni u l-infurzar tad-DPI f'pajjiżi terzi

3.5.1. Livell multilaterali u plurilaterali

3.5.1.1. Il-qagħda fil-preżent

L-armonizzazzjoni internazzjonali tippermetti allinjament wiesa' ta' regoli u b'hekk ambjent tal-PI aktar prevedibbli. Tinvolti n-negozjar ta' trattati multilaterali godda, ir-ratifika u l-implimentazzjoni tagħhom, kif ukoll l-estensjoni tas-shubija tagħhom għal aktar pajjiżi li mhumiex fl-UE (pereż. UPOV għall-protezzjoni tal-varjeta tal-pjanti). Madankollu, fl-era post TRIPS, ġew konklużi biss ftit ftehimiet multilaterali sinifikanti (pereżempju t-*trattati tal-internet*⁵⁶ tal-WIPO, u t-*trattati tal-Marrakesh*⁵⁷ u ta' Beijing⁵⁸).

Kif osserva l-istudju evalwattiv tal-2010, *"Il-Kummissjoni kienet kotributtriċi attiva għall-infurzar tal-PI fil-livell multilaterali. b'mod partikolari fil-Kunsill WTO TRIPS, imma ħadet biss riżultati limitati prinċipalment minħabba oppożizzjoni minn pajjiżi terzi."* Rigward l-indikazzjonijiet ġeografiki⁵⁹, kienu qed isiru negozjati fit-tul fid-WTO u se jkomplu jsiru mill-UE.

Approċċ plurilaterali jista' jkun effettiv għal gruppi iżgħar ta' pajjiżi li jaqsmu flimkien l-istess objettivi ta' politika.

3.5.1.2. It-triq 'il quddiem

Filwaqt li dawn l-opzjonijiet għandhom jintużaw kull fejn dawn ikunu disponibbli, l-opportunitajiet huma infrekwenti u għalhekk jisthoqqilhom l-attenzjoni approċċi oħra. Dan

⁵⁶ Trattat tal-WIPO dwar id-drittijiet tal-awtur, it-Trattat tal-WIPO dwar il-Prestazzjonijiet u l-Fonogrammi

⁵⁷ Trattat Ta' Marrakech Biex Jiġi Ffaċilitat L-Aċċess Għal Xogħlijiet Pubbliċi Għal Persuni Għomja, B'diżabbiltà Fil-Vista Jew Li B'xi Mod Iehor Għandhom Diffikultà Biex Jaqraw Materjal Stampat

⁵⁸ Trattat ta' Beijing dwar il-Prestazzjonijiet Awdjovizivi

⁵⁹ I.e. in-negozjar tat-twaqqif ta' sistema multilaterali ta' notifika u registrazzjoni tal-indikazzjonijiet ġeografiki għall-inbejja u l-ispiriti, u kwistjonijiet relatati mal-estensjoni tal-protezzjoni ta' indikazzjonijiet ġeografiki protetti previsti fl-Artikolu 23 TRIPS għal prodotti apparti inbejja u spiriti.

ma jfissirx li l-isforzi tagħna dwar ix-xogħol multilaterali għandhom jitwaqqfu — pereżempju ahna se nkomplu nippromwovu protezzjoni aħjar tal-indikazzjonijiet ġeografiċi fid-WTO u, wara l-MC 9, ahna nivvalutaw l-aħjar mod kif dan għandu jiġi segwit. Fl-istess hin, jista' jkun xieraq li wiehed jirrifletti fuq strateġija ġdida għall-WIPO biex l-organizzazzjoni twettaq aħjar il-mandat tagħha.

3.5.2. *Livell Bilaterali*

Hemm bżonn li niffukaw l-isforzi u r-rizorsi fuq il-pajjiżi l-aktar rilevanti. L-interazzjonijiet bilaterali — li tagħhom jeżistu diversi kategoriji, kif stipulat hawn taht — joffru opportunità siewja sabiex jiġu indirizzati b'mod li jkun xieraq għalihom, kwistjonijiet speċifiċi u l-htigijiet tal-imsieħba individwali (b'mod partikolari mal-“pajjiżi ta' prijorità” tagħna). Tista' titkompla wkoll hidma bilaterali ma' organizzazzjonijiet reġjonali rilevanti tal-proprietà intellettuali (pereż. OAPI, ARIPO⁶⁰).

3.5.2.1. Il-qagħda fil-preżent

– Ftehimiet kummerċjali bilaterali

Tali ftehimiet jistgħu jindirizzaw l-isfidi tad-DPI speċifiċi għall-pajjiż, u “iffacilitaw aktar progress fir-rigward tal-infurzar tad-DPI f'pajjiżi terzi”, kif osserva l-istudju ta' valutazzjoni tal-2010. Niehdu bħala referenza l-leġislazzjoni eżistenti tal-UE, u nikkalibraw il-livell tal-ambizzjoni tagħna mal-livella ta' żvilupp tal-pajjiż sieheb tagħna. Għall-pajjiżi l-anqas żviluppatti u pajjiżi li qed jiżviluppaw li huma ifqar, tista' tiġi kkunsidrata gabra aktar limitata ta' dispożizzjonijiet tad-DPI.

Negozjati konklużi reċentement dwar ftehimiet ta' kummerċjali mill-Unjoni Ewropea integraw b'suċċess kapitoli dwar il-protezzjoni tal-PI u l-infurzar. L-aktar reċenti, dawk ma' pajjiżi fis-Shubija tal-Lvant (pereż. il-Georgja, il-Moldova, l-Ukraina) kisbu standards regolatorji sinifikanti skont l-acquis tal-UE. L-oħrajn fihom titjib sostanzjali dwar it-TRIPS (pereż. il-Kanada, ir-Repubblika tal-Korea, Singapor) filwaqt li oħrajn huma wkoll notevoli għal titjib lil hinn mill-istandards minimi internazzjonali (pereż. l-Amerika Ċentrali, il-Kolombja, il-Perù).

In-negozjati attwali dwar ftehimiet kummerċjali jinkludu dawk mal-Mercosur, il-Marokk, il-Ġappun, it-Tajlandja, l-Istati Uniti tal-Amerika u l-Vjetnam. Qed jiġi nnegożjat ftehim bilaterali maċ-Ċina li jindirizza b'mod speċifiku l-protezzjoni tal-indikazzjonijiet ġeografiċi.

– Djalogi dwar il-PI

Għal pajjiżi li magħhom l-UE mhijiex involuta fin-negozjati, mod prattiku biex wiehed jindirizza l-isfidi tad-DPI huwa li jiġu stabbiliti “djalogi dwar il-PI” jew “gruppi ta' hidma dwar il-PI” li jinvolvu interazzjonijiet regolari bejn l-UE u l-awtoritajiet rilevanti tal-pajjiżi li mhumieq fl-UE. L-istudju ta' evalwazzjoni tal-2010 enfasizza l-kontribut pożittiv ta' djalogi dwar il-PI biex “*iżidu l-livelli ta' għarfien tal-awtoritajiet nazzjonali dwar dawn il-kwistjonijiet u biex jiġu ċċarati interpretazzjonijiet u pożizzjonijiet komuni.*”

⁶⁰ Organisation Africaine de la Propriété Intellectuelle (OAPI), African Regional Industrial Property Organisation (ARIPO)

Bosta djalogi dwar il-PI qed jithejjew bhalissa. Dawn jippermettu lill-Kummissjoni biex tqajjem kwistjonijiet sistemiċi dwar il-PI, biex tikkondividi l-aħjar Prattika u biex, fejn meħtieġ, toffri assistenza lill-pajjiżi li qed jiżviluppaw, pereżempju fl-iżvilupp ta' leġislazzjoni domestika u prassi fl-infurzar. Id-djaolu tal-PI u l-Grupp ta' Hidma tal-PI maċ-Ċina, pereżempju, ippermettew lill-UE biex tikseb impenji għal tishih tal-attivitajiet ta' infurzar, bhall-hekk imsejha "kampanja speċjali", u biex tipprovdi kontribut għar-rieżamijiet domestiċi tal-ligi Ċiniża dwar il-PI. Hemm ukoll Djalogu mal-imsieħba li għandhom reġimi simili tad-DPI, pereż. l-Istati Uniti u l-Ġappun, biex ikun hemm skambju ta' informazzjoni u fehmiet dwar il-problemi u tal-aħjar prattiki.

L-infurzar tad-DPI huwa prijorità wkoll identifikat fil-ftehimiet ta' kooperazzjoni doganali bilaterali tal-UE. F'dan il-kuntest, pjan ġdid ta' azzjoni doganali bejn l-UE u ċ-Ċina gie ffirmat reċentement dwar l-infurzar tal-DPI għas-snin 2014-2017.

– Assistenza teknika

Il-pajjiżi li qed jiżviluppaw u li jixtiequ jtejbu s-sistema tad-DPI tagħhom hafna drabi ma jkollhomx il-hiliet u/jew ir-riżorsi biex jagħmlu dan. L-assistenza teknika relatata mad-DPI għandha l-għan li tindirizza dan⁶¹ permezz ta' attivitajiet bħal dawk ta' taħriġ tal-uffiċjali, ta' sensibilizzazzjoni u ta' assistenza leġislattiva (pereż. biex ikunu konformi mal-impenji internazzjonali, u biex jużaw il-flessibilitajiet disponibbli).

Filwaqt li l-impatt ta' azzjonijiet ta' għajjnuna teknika ma tantx jinħassu f'qasir żmien, l-istudju ta' evalwazzjoni tal-2010 innota li "progetti ffinanzjati mill-UE u għajjnuna teknika tejbju l-kapaċità teknika tal-istituzzjonijiet nazzjonali u l-agenziji tal-infurzar tal-ligi (LEAs) biex jittrattaw każijiet tad-DPI."

Pereżempju, il-*Proġett bejn l-UE u ċ-Ċina dwar il-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Proprietà Intellettwali* (IPR2, 2007-11), b'EUR 16-il miljun f'finanzjament kongunt, jirrifletti impenn reċiproku għal infurzar effettiv tad-DPI fiċ-Ċina. L-involivment ta' organizzazzjonijiet bhall-*Uffiċċju Ewropew tal-Privattivi* u l-*Uffiċċju għall-Armonizzazzjoni tas-Suq Intern* (inkluż permezz ta' ssekondar possibbli fid-delegazzjonijiet tal-UE) u l-*Uffiċċju Komunitarju tal-Varjetà tal-Pjanti* ser itejjeb il-kapaċità tagħna fit-tfassil u l-implimentazzjoni ta' assistenza effettiva.

– Soluzzjoni tat-tilwim u rimedji ohra

L-UE tkompli tissorvelja s-sitwazzjoni tad-DPI f'pajjiżi terzi, u tagħmel pressjoni għal konformità mal-ftehimiet internazzjonali, b'mod partikolari permezz tad-djalogu u n-negożjati. Il-proċeduri għas-soluzzjoni tat-tilwim tad-WTO jistgħu jiġu invokati wkoll għal ksur tal-Ftehim TRIPS. Fil-fatt, is-sempliċi eżistenza ta' dawn il-proċeduri jista' jservi ta' mekkaniżmu ta' deterrent għal ksur potenzjali. Proċeduri simili huma wkoll inkorporati fil-ftehimiet kummerċjali bilaterali tagħna.

*Ir-Regolament dwar l-Ostakoli għall-Kummerċ*⁶² — li jippermetti lill-kumpaniji tal-UE li jressqu lmenti dwar ksur possibbli ta' regoli kummerċjali internazzjonali — diġà intuża biex jindirizza ksur ta' tar-regoli tal-PI, u jibqa' disponibbli għall-użu f'każijiet xierqa.

⁶¹ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=328>

⁶² <http://ec.europa.eu/trade/tackling-unfair-trade/trade-barriers>

3.5.2.2. It-triq 'il quddiem

Tali modi ta'azzjoni bilaterali, għalkemm huma hafna aktar intensivi fl-użu tar-riżorsi minn toroq multilaterali jew plurilaterali, ġew invokati b'mod intensiv fil-passat, b'riżultati pożittivi, u għandhom jiġu segwiti xorta taht l-istrategija riveduta. Huwa importanti li wiehed jimmira lejn koerenza ahjar bejn d-DPI u politiki oħra.

Eżempju huwa fir-rigward tal-istrategija tal-Unjoni għall-involvement fil-kooperazzjoni internazzjonali dwar ir-riċerka u l-innovazzjoni, fejn l-iżgurar tat-trattament ġust u ekwitabbli tad-DPI fil-pajjiżi msieħba tal-Unjoni huwa ta' importanza kbira. Il-programmi ta' finanzjament tal-Unjoni għar-riċerka u l-innovazzjoni, fil-preżent Orizzont 2020, huma kompletament miftuha għall-partecipazzjoni minn pajjiżi msieħba internazzjonali, li joffru aċċess għal suq intern Ewropew b'regoli prevedibbli u ġusti rigward il-protezzjoni tal-PI. Fuq terminu twil għandu jkun hemm il-mira li wiehed jagħmel sorz biex dan il-ftuh ikun irreciprokat mill-pajjiżi kollha msieħba tal-Unjoni, inkluż billi jiżguraw protezzjoni ekwivalenti tad-DPI.

Fil-kuntest ta' strumenti għad-difiża tal-kummerċ, l-għoti ta' status ta' ekonomija tas-suq jiddependi, fost kriterji oħrajn, fuq il-protezzjoni tal-PI fil-pajjiż ikkonċernat.

Għall-pajjiżi li jiksru l-impenji internazzjonali b'mod persistenti fuq ir-regoli tal-PI b'modi li jkollhom impatt kbir fuq l-UE, u fejn l-awtoritajiet mhumiex lesti li jikkooperaw jew fejn il-kooperazzjoni turi riżultati limitati, il-Kummissjoni tista' tikkunsidra li tillimita l-partecipazzjoni jew il-finanzjament tagħhom f'ċerti programmi ffinanzjati mill-UE f'każijiet serji biżżejjed u mmirati b'mod ċar. Dan mhux se jaffettwa programmi ffinanzjati mill-Fond Ewropew għall-Iżvilupp u l-Istrument tal-Kooperazzjoni għall-Iżvilupp. Djalogi ta' politika tal-Kummissjoni ma' pajjiżi shab jistgħu jintużaw ukoll biex jimpenjaw rwiehhom fuq kwistjonijiet ta' ksur serju tad-DPI. Sabiex tiġi żgurata l-koerenza, għandhom isiru sforzi biex l-Istati Membri jiġu mhegga biex japplikaw tali approċċi jew oħrajn flimkien.

Fir-rigward ta' ftehimiet ta' kummerċ hieles madankollu għandu jiġi rikonoxxut li n-negozjar il-kapitoli kollha tad-DPI se jibqgħu jkunu ta' sfida. Hafna mill-pajjiżi li l-UE bħalissa qed tinneogzja magħhom (jew waslet biex tibda tinneogzja) jaħsbu li ffit li xejn ikollhom qligħ minn skema b'saħħitha tad-DPI. Biex jinkisbu riżultati sinifikanti għall-UE, se jkun hemm bżonn ta' sensibilizzazzjoni kontinwa u l-involvement tal-partijiet interessati kollha kemm tekniċi u xi drabi fuq livell politiku.

3.6. Il-forniment ta' assistenza lid-detenturi ta' drittijiet tal-UE f'pajjiżi terzi

3.6.1. Il-qagħda fil-preżent

Il-pussess tal-kompetenza disponibbli fuq il-post hu ta' benefiċċju kbir kemm biex jgħin lid-detenturi tad-dritt tal-UE⁶³ u biex jiġu ffaċilitati l-interazzjonijiet tal-UE mal-awtoritajiet lokali. Dan huwa għaliex bosta Stati Membri għandhom "attachés tal-PI" fid-delegazzjonijiet tagħhom f'pajjiżi ewlenin. Għal din ir-raġuni wkoll, il-Kummissjoni stabbilixxiet tliet l-Helpdesks tad-DPI biex jipprovdu għajjnuna għal ditti tal-UE, speċjalment l-SMEs. Dawn il-helpdesks ikopru ċ-Ċina Kontinentali, l-Asja tax-Xlokk, u l-Amerika t'Isfel. Huma għandhom

⁶³ Perez. *il-Helpdesk* tad-DPI tal-SMEs taċ-Ċina — <http://www.china-iprhelpdesk.eu>

l-għan li jippermettu lill-SMEs Ewropej biex jagħmlu l-aħjar deċiżjonijiet tad-DPI għan-negożji tagħhom u biex jiġi żgurat li huma jafu kif effettivament iħarsu l-assi intangibbli⁶⁴.

3.6.2. *It-triq 'il quddiem*

L-UE se tesplora l-possibbiltà li tizzied id-disponibbiltà ta' għarfien espert dwar il-PI f'delegazzjonijiet tal-UE f'reġjuni ewlenin, jew permezz ta' persunal addizzjonali jew permezz l-Helpdesks tad-DPI. Fil-kuntest tal-qafas finanzjarju multiannwali 2014-2020⁶⁵, il-Kummissjoni qed tikkunsidra li testendi s-servizzi tal-Helpdesk għall-SMEs u tadattahom għal htigijiet godda. Iż-żieda tal-għarfien espert dwar il-PI fid-delegazzjonijiet tal-UE tibni u tintegra aħjar ir-riżorsi eżistenti (l-għarfien tal-PI tal-attaches fid-delegazzjonijiet tal-UE u l-ambaxxati tal-Istati Membri, u l-Helpdesks tad-DPI). Il-Kummissjoni u l-Istati Membri jiżguraw ukoll li l-għarfien espert tal-PI kondiviż b'mod wiesgħa permezz ta' inizjattivi tal-UE li jappoġġjaw l-espansjoni internazzjonali tal-SMEs⁶⁶. Dan jippermetti l-benefiċċji ta' netwerking kontinwu biex jiġu estiżi, tiġi żgurata informazzjoni aħjar li tingabar dwar is-sitwazzjoni tal-PI f'reġjuni ewlenin u li n-negożji jkunu f'pożizzjoni li jkunu jafu aħjar il-prattiki tal-PI li jkollhom b'zonn jikkunsidraw meta jieħdu dimensjoni internazzjonali.

3.7. Fokus ġeografiku

3.7.1. *Il-qagħda fil-preżent*

Kull sentejn, fuq il-bażi ta' s'tharriġ wiesa' fost il-partijiet interessati Ewropej u internazzjonali, l-UE taggħorna l-lista tagħha ta' pajjiżi ta' prijorità fejn id-detenturi tad-drittijiet tal-UE jsofru protezzjoni u/jew infurzar inadegwati tad-DPI⁶⁷.

3.7.2. *It-triq 'il quddiem*

Tali prijoritizzazzjoni hadmet sew u se tkompli tikber għaliex tagħmilha possibbli li jkun hemm approċċ iffukat u effiċjenti fl-użu tar-riżorsi.

3.8. Punti ta' azzjoni

Din l-istrateġija hija maħsuba biex tiżgura kontinwità tal-politika segwita mill-Unjoni Ewropea mill-2004, billi jsir xogħol fuq dak li hadem tajjeb kif ukoll jissahħa minhabba bidliet teknoloġiċi sinifikanti u sfidi godda relatati mad-DPI u l-evoluzzjonijiet tas-soċjetà li qamu f'dawn l-aħħar 10 snin. Sabiex tindirizza l-kwistjonijiet imsemmija hawn fuq, il-Kummissjoni se taġixxi fuq il-punti ta' azzjoni li ġejjin:

- L-iżgurqar tal-interazzjoni regolari mal-partijiet interessati kollha biex iqajmu kuxjenza u jiggwidaw il-politika;

⁶⁴ Il-helpdesks jikkooperaw mal-organizzazzjonijiet lokali u jipprovdu s-servizzi li ġejjin: pariri esperti personalizzati tal-linja ta' quddiem, materjal ta'taħriġ ġenerali u maġmulin apposta, gruppi ta' taħriġ speċjalizzati, kuntatt ma' esperti minn barra u ma' amministrazzjonijiet tal-gvern ta' reġjuni fil-mira, netwerking ta' negozji u avvenimenti ta' sensibilizzazzjoni.

⁶⁵ Ara COSME (Programm tal-UE għall-Kompetittività tal-Intrapriżi u l-Intrapriżi Żgħira u Medji), http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index_en.htm

⁶⁶ <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/documents/internationalisation/>

⁶⁷ Ara d-Dokument ta' Hidma tal-Persunal tal-Kummissjoni SWD (2013) 30, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150789.pdf

- Jitjieg il-gbir tad-dejta u r-rappurtar, sabiex jitjieg l-għarfien tar-rwol u l-impatt tal-ksur tad-DPI; it-tweqqi ta' sħarriġ regolari sabiex tinżamm lista ta' "pajjiżi ta' prijorità" għal isforzi ffokati tal-UE;
- L-iżgurar ta' rwol b'saħħtu u koerenti tal-UE f'fora internazzjonali tad-DPI f'konformità mat-Trattat ta' Lisbona;
- It-tkomplija ta' sforzi multilaterali biex jitjieg il-qafas internazzjonali tad-DPI, inkluż bl-inkoraġġiment tar-ratifikkazzjoni ulterjuri tat-trattati eżistenti; il-promozzjoni tat-trattati rilevanti tad-DPI mill-Istati Membri kollha tal-UE;
- L-iżgurar li l-kapitoli tad-DPI fi ftehimiet bilaterali kummerċjali joffru protezzjoni adegwata u effiċjenti lid-detenturi tad-drittijiet u jindirizza d-ghufijiet ewlenin fis-sistemi tad-DPI fil-pajjiżi imsieħba meta jikkalibraw l-impenji lejn il-livelli ta' żvilupp ta' pajjiżi terzi;
- L-iżgurar li l-Kummissjoni tista' tagħmel rikors għal mekkaniżmi ta' riżoluzzjoni tat-tilwim jew rimedji oħra tal-UE fejn jinkisru d-drittijiet skont ftehimiet internazzjonali;
- Tkompili, u fejn hu possibbli, issaħħaħ id-"Djalogi dwar il-PI" ma' pajjiżi terzi ewlenin; l-ingranaġġ kummerċjali ta' livell għoli u d-djalogi politiċi biex jiġi żgurat progress fuq kwistjonijiet identifikati tad-DPI;
- Il-forniment u l-promozzjoni ta' kuxjenza dwar programmi ta' għajjuna teknika xierqa relatata mal-PI lil pajjiżi terzi, inkluż dwar l-użu possibbli l-flessibilitajiet tal-PI; l-ingranaġġ tal-għarfien espert tal-organizzazzjonijiet internazzjonali rilevanti fl-implimentazzjoni ta' programmi ta' assistenza teknika;
- Tiġi stabbilita relazzjoni aktar b'saħħitha bejn il-Kummissjoni, l-Istati Membri u n-negozji tal-UE biex jappoġġjaw b'mod dirett lill-operaturi ekonomiċi biex jегħlbu d-diffikultajiet konkreti dwar il-kwistjonijiet tad-DPI; Jissaħħaħ in-networking u koordinazzjoni tal-azzjonijiet bejn tar-rappreżentanzi tal-Istati Membri tal-UE f'pajjiżi terzi;
- Ikun hemm fil-mira koerenza aħjar bejn d-DPI u politiki oħra, pereż. il-kunsiderazzjoni li tiġi ristretta l-partecipazzjoni jew il-finanzjament ta' programmi speċifiċi ffinanzjati mill-UE f'każijiet serji biżżejjed u mmirati b'mod ċar, u sabiex titjieg il-koerenza bejn il-Kummissjoni u l-Istati Membri f'pajjiżi terzi f'dan l-għan;
- Tkompili tingħata l-assistenza lid-detenturi tad-drittijiet (permezz ta' proġetti bħal *Helpdesks tad-DPI*) u titqies il-possibbiltà ta' espansjoni; tikkunsidra l-istazzjonar ulterjuri ta' esperti tad-DPI f'delegazzjonijiet ewlenin tal-UE.